

VALTUUSTOALOITE SELVIÄMISASEMAN TARPEEN SELVITTÄMISEKSI JA MAHDOLLISEN SELVIÄMISASEMAN PERUSTAMISEKSI POHJOIS-KARJALAN HYVINVOINTIALUEELLE

Päihteiden käytön aiheuttamat haitat näkyvät Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella monella tavalla: terveydenhuollon kuormittumisena, poliisin työmäärän kasvuna sekä sosiaalipalveluiden lisääntyneenä tarpeena. Erityisesti akuutisti päihtyneiden henkilöiden turvallinen kohtaaminen ja heidän ohjaamisensa tarkoituksenmukaisiin palveluihin on haaste, joka vaatii hyvinvointialueelta kokonaisvaltaista tarkastelua.

Myös Pohjois-Karjalaan on rantautunut uusi muuntohuume alfa-pvp eli "peukku". Peukku asettaa palvelujärjestelmämme uudenlaisen haasteen äärelle aiheuttaessaan käyttäjälleen yhtäkkiä arvaamatonta käytöstä, jolloin käyttäjä voi olla itselleen tai muille vaarallinen. Tila alkaa ja usein myös loppuu nopeasti. Tällöin hoidossa keskeistä on suojata ihminen omalta käytökseltään ja muita häneltä. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hoitojärjestelmälle peukku on tuottanut ja tulee tuottamaan haasteita, sillä alueellamme ei ole riittävän turvallisia selviämistiloja päihtyneille. Tällä hetkellä itselleen tai muille vaarallisen päihtyneitä ihmisiä hoidetaan yhteispäivystyksessä, poliisin putkassa ja päihdepsykiatrian osastolla. Mikään näistä kolmesta paikasta ei ole oikea hoitopaikka asiakkaille, jotka tarvitsevat lyhytaikaista hoitoa akuutin päihtymyksen vuoksi.

Monilla hyvinvointialueilla selviämisasemat ovat osoittautuneet toimivaksi ratkaisuksi tilanteissa, joissa päihtynyt henkilö ei tarvitse varsinaista sairaalahoitoa, mutta hänen itsensä tai muiden näkökulmasta ei ole turvallista palauttaa häntä kotiin tai jättää kadulle. Selviämisasema vähentää päivystyksen kuormitusta, vapauttaa poliisin resursseja ja ennen kaikkea parantaa päihtyneen henkilön turvallisuutta ja mahdollisuuksia ohjautua jatkopalveluihin, kuten päihde- ja mielenterveyspalveluihin.

Pohjois-Karjalassa ei tällä hetkellä ole selviämisasemaa, vaikka tarve päihdehaittojen vähentämiselle ja palveluketjujen sujuvoittamiselle on ilmeinen. Selviämisaseman perustamisen mahdollisuudet, kustannusvaikutukset ja palvelutarpeet tulisi selvittää hyvinvointialueella perusteellisesti.

Me allekirjoittaneet aluevaltuutetut esitämme, että Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella käynnistetään selvitys selviämisaseman tarpeesta sekä mahdollisuuksista perustaa selviämisasema osaksi alueen palvelurakennetta.

Selvityksessä tulee tarkastella ainakin seuraavia asioita:

- Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen nykyinen päihdehaittojen määrä ja palvelutarve
- Päivystyksen, päihdepsykiatrian osaston ja poliisin kuormitus päihtyneiden henkilöiden osalta Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella
- Selviämisaseman perustamisen toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset
- Selviämisaseman rooli osana päihde- ja mielenterveyspalveluiden kokonaisuutta

Selvityksen valmistuttua valtuustolle tulee tuoda esitys jatkotoimenpiteistä.

Joensuussa 7.5.2026

Allekirjoitukset ja nimenselvennykset

Outi Kastinen, sd.

Jenni Tervo

Satu-Sisko Eloranta

Irmeli Stenberg-Louko

Jarmo Tanninen

Sari Pottonen

Tuula Pakarinen

Petteri Tahvanainen

Maija Kuivalainen

Sanna Kosonen

Tarja Kärkkäinen

Esa Lahtela

Anni Järvinen

Reetta Haverinen

Teija Alanen

Kari Kangas

Alia Dannenberg

Virve Mikkonen

Eila Heinonen

Ninni Saarinen

ja 1 tunnistamaton